

## Svenska pedagogikavhandlingar

En studie aktualiserad av elevers svårigheter att i Åk 9  
nå godkända resultat i svenska, matematik och engelska

HARALD EKLUND

Linköping

Ett av de flitigast diskuterade problemen inom svensk skola har under senare år varit, att många elever gått ut högstadiet utan godkända betyg i kärnämnen svenska, matematik och engelska. Frågan har särskild relevans, eftersom just godkända betyg i dessa tre ämnen är en förutsättning för tillträde till gymnasieskolans nationella program. Det ursprungliga motivet till den här studien var i första hand en önskan att belysa, i vilken utsträckning man i svenska avhandlingsarbeten behandlat svårigheten för elever i Åk 9 att nå målen i svenska, matematik och engelska. Materialet gav emellertid också möjligheter att studera, i vilken grad dessa avhandlingar haft karaktären av undervisningsmetodiskt fokuserade arbeten och vilka forskningsmönster som utmärkte dem.

Problemställningarna kom därmed att nära beröra några av de allmänna frågor jag tidigare engagerat mig i och som bland annat ledde till de två rapporterna *Pedagogisk forskning under en femårsperiod. En studie av innehåll och forskningsmönster i svenska doktorsavhandlingar under åren 1988–1992* (Eklund 1995) och *Svenska doktorsavhandlingar i pedagogik åren 1993–1997. Ämnesområden och forskningsmönster* (Eklund 2000). Båda dessa studier hade utgått från en tidig upplevelse av att pedagogisk forskning i allt större utsträckning kommit att fjärma sig från studier med direkt stöd för lärarens konkreta vardagsarbete. Detta gällde såväl temans innehållsmässiga aktualitet som slutsatsernas koppling till det konkreta undervisningsmetodiska arbetet och till valet av forskningsmönster.

Den här aktuella studien har som grundmaterial haft de drygt 400 doktorsavhandlingar för åren 2005–2008 som enligt LIBRIS<sup>1</sup> (pedagog\*, år, bibl, avhandling) haft pedagogiskt innehåll och som 2009.02.01 funnits registrerade vid Linköpings universitetsbibliotek samt de sammanställningar som för motsvarande år gjorts av tidskriften *Pedagogisk Forskning i Sverige* och som för åren 2005–2006 finns publicerade i tidskriftens nr 2/2008.

Den här artikeln är främst att betrakta som en förstudie till forskningsinsatser, som på ett mer genomarbetat och generellt sätt kan belysa de aktualiserade frågorna. I huvudsak har den inledande bedömningen gjorts utifrån

avhandlingarnas titlar och författarnas sammanfattningar, främst i avhandlingarnas »spikblad». Endast i de fall där avhandlingarna haft en direkt koppling till de tre ämnena svenska, matematik och engelska, eller bedömts som allmänt svårkategoriserade har texterna granskats i sin helhet. Detta kan ha medfört att någon avhandling fått en felaktig klassificering. Givetvis kan inte heller genomgångar som gäller en klart begränsad tidsperiod belysa forskningsläge och idébas för ett ämnesområde i sin helhet.

## AVHANDLINGAR SOM RÖR HÖGSTADIEELEVENS SVÅRIGHETER ATT NÅ GODKÄNDA STUDIERESULTAT

En enda av de studerade avhandlingarna, nämligen Per Fröjds arbete *Att läsa och förstå svenska: läsförmågan hos elever i årskurs 9 i Borås 2000–2002*, är i sin empiri helt inriktad mot betygsproblemen under högstadiets sista år. Hans framställning rör en central aspekt i detta sammanhang, nämligen läsförmågens nivå och utveckling över tid. Avhandlingen består av två delar. I den första summeras de senaste 30 årens läsforskning. I den andra redovisas, som titeln anger, en undersökning av läsförmågan hos en grupp högstadielever under en treårsperiod. Enligt resultaten sjönk gruppens läsförmåga under denna period. Fröjd redovisar också resultat med liknande utfall från undersökningar genomförda på nationell nivå. Avhandlingen avslutas med en diskussion av tänkbara orsaker till försämringen.

Ytterligare ett par avhandlingar berör frågan om grundskolans betygsättning och betygsnivåer. De har framlagts av Gunilla Ingestad, *Dokumenterat utanförskap: om skolbarn som inte når målen*, och Alli Klapp Lekholm, *Grades and grade assignment: effects of student and school characteristics*. I båda dessa arbeten görs analyser av tänkbara samband mellan betyg i kärnämnen och olika påverkansfaktorer (elevers kön, kognitiva förmåga och motivation, föräldrars engagemang, skolmiljöns inflytande etc). Två andra författare, Gunnar Sjöberg och Inger Tinglev, nämner grundskolans betygsnivåproblem, men endast som en introduktion till respektive avhandlingens huvudinriktning. Trots att högstadieelevers svårigheter att nå godkända resultat i de tre aktuella kärnämnen varit föremål för livliga diskussioner i skoldebatten under senare år, tycks alltså problemet i liten utsträckning styrt valet av avhandlingsteman.

## AVHANDLINGAR KNUTNA TILL ÄMNENA SVENSKA, MATEMATIK OCH ENGELSKA

Som tidigare framgått har ett syfte med den gjorda genomgången också blivit att undersöka i vilken omfattning de studerade avhandlingarna över huvud taget rört den grundläggande undervisningen i de aktuella ämnena. Ett urval har alltså gjorts, där avhandlingarna kännetecknas av (i) att ha en specifik inriktning mot något eller några av ämnena svenska, matematik och engelska, (ii) att gälla utbildning för grundskolans primära åldersgrupper samt (iii) att avse det svenska skolsystemet. Studier med fokus på gymnasieskole- och universitetsnivå liksom förskola och vuxenutbildning kom därmed att lämnas

utanför. Däremot har urvalet inte begränsats till studier enbart gällande grundskolans högstadium.

Med dessa utgångspunkter kunde 26 arbeten identifieras. Avhandlingarna visade sig vara ganska jämnt fördelade över de aktuella åren (2005: 6 st, 2006: 7 st, 2007: 6 st, 2008: 7 st). En tydlig könsskillnad framträder i materialet såtillvida att endast fyra av de aktuella verken författats av män, medan 22 har kvinnor som författare. Samtliga titlar återfinns i artikelns bilagedel. En fördelning av arbetena på respektive ämne ger följande värden:

- svenska: 17 arbeten
- matematik: 7 arbeten
- engelska: 0 arbeten
- sv, ma, eng: 2 arbeten

Flertalet av avhandlingarna har som synes varit knutna till ämnet svenska. Speciellt anmärkningsvärt kan väl här anses vara att ingen av de genomgångna avhandlingarna specifikt har avsett engelska.

Med tanke på pedagogikområdets vidd kan kanske det låga antalet ämnesfokuserade avhandlingar uppfattas som mindre förvånande. Vad som här ändå indikeras är, att den intensiva debatten kring grundskoleelevernas betyg i dessa ämnen inte heller i någon större utsträckning lett till studier med specifik lokalisering till grundskolan. Till detta kommer att endast ett mindretal av avhandlingarna haft en empiri specifikt relaterad till avslutningsklasserna.

## AVHANDLINGAR MED FOKUSERING PÅ DET UNDERVISNINGSMETODISKA ARBETET

En viktig typ av forskning av betydelse för den praktiskt arbetande pedagogen utgör avhandlingar med tydlig inriktning mot undervisningsmetodiska effektstudier. Analyser av detta slag utgör försök att inte bara studera de allmänna betingelserna för pedagogiskt arbete utan också explicit pröva och utvärdera mönster för hur de pedagogiska målen skall uppnås.

Huvuddelen av de 26 avhandlingar som enligt genomgångarna haft direkt anknytning till de tre aktuella ämnena måste anses sakna klar undervisningsmetodisk inriktning. Detta gäller även om flera studier har högt allmänpedagogiskt värde och på ett naturligt sätt skulle kunna utvidgas till metodutvärderande arbeten. Fem studier har dock en klar inriktning mot sambandet mellan ett visst preciserat arbetssätt och det undervisningsmässiga utfallet. Arbetena har följande författare och titlar:

- Johan Häggström: *Teaching systems of linear equations in Sweden and China: what is made possible to learn?*
- Karin Jönsson: *Litteraturarbetets möjligheter: en studie av barns läsning i årskurs F-3*
- Gunnar Nilsson: *Att äga pi: praxisnära studier av lärarstudenters arbete med geometrilaborationer*
- Ann-Katrin Swärd: *Att säkerställa skriftspråklighet genom medveten arrangering: Wittingmetodens tillämpning i några olika lärandemiljöer*
- Eva Taflin: *Matematikproblem i skolan – för att skapa tillfällen till lärande*

Den första av avhandlingarna studerar hur varierade metodiska tillvägagångssätt kan bidra till att utveckla matematikundervisningen. Sexton lektioner för sex högstadielklasser i Sverige och Kina har jämförts. Jämförelserna har byggts på detaljerade beskrivningar av undervisningen. Den andra beskriver ingående ett sätt att via högläsning, skrivandet av så kallade läsloggar och boksamtal stödja unga elevers väg in i litteraturen och redovisar ingående en lärares arbete med litteraturpedagogiska redskap.

Den tredje avhandlingen har som huvudsyfte att studera vad praktiskt arbete med laborationer och uppföljningsuppgifter i form av problem som skall lösas i grupp kan innebära för inlärnings-effekten. I texten ingår redovisning och prövning av vad som kallas *kritiska drag* (critical features) i undervisningen. Den praktiska utprovningen har skett i grundskolans Åk 9. Den fjärde studerar under en lång tidsperiod arbetet i olika pedagogiska miljöer, där verksamheten noggrant följt en väl definierad metod för skolans läs- och skrivundervisning. Den femte slutligen har begreppet *rika problem* (rich problems) som utgångspunkt för gjorda analyser. Den undervisningsmetodiska preciseringen kan sägas ligga i att texten också formulerar sju kriterier för att via rika problem skapa tillfällen till effektivt lärande.

Materialet innehåller således ett begränsat antal avhandlingar med klar undervisningsmetodisk inriktning. Med tanke på det allmänna värdet av denna typ av studier för det praktiska skolarbetet måste andelen betraktas som liten. Detta gäller även om vissa studier genom sina teoriutvecklande avsnitt, sina situationsbeskrivningar – som tidigare sagts – på ett naturligt sätt skulle kunna utvidgas till fördjupade metodutvärderande arbeten. Bland dessa kan nämnas: Maria Bjerneby Hålls *Allt har förändrats och allt är sig likt: en långtidsstudie av argument för grundskolans matematikundervisning*, Annette Ewalds *Läskulturer: lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår*, Eva Myrbergs *Fristående skolor i Sverige: effekter på 9–10-åriga elevers läsförmåga*, samt Ulrika Wolffs *Characteristics and varieties of poor readers*.

Om det förhållandevis ringa antalet klart undervisningsmetodiskt inriktade avhandlingar speglar en mer allmän tendens inom pedagogisk forskning, måste det enligt min mening ses som allvarligt. Genom att avstå från undervisningsmetodiskt inriktade fältstudier avstår forskningen inte bara från ett centralt tillämpningsområde, den lämnar också därhän en typ av studier med speciella möjligheter till kontakt, samarbete och dialog mellan forskare och praktiker kring en för den praktiskt arbetande pedagogen central fråga: »Hur skall de krav som omgivningen och jag själv ställer på utbildningen på bästa sätt kunna överföras till effektivt klassrumsbeteende?»

## AVHANDLINGARNAS FORSKNINGSMÖNSTER

Huvuddelen av de kärnämnesinriktade avhandlingarna saknar som framgått direkt koppling till grundskolans betygsproblem och till närmare precisering, kontroll och analys av det didaktiska arbetet. Studierna har i stället främst haft fokusering på betingelserna och då med bakgrundsfaktorer, pedagogiskt innehåll och problemanalys som centrala element. Detta har naturligt nog medfört att forskningen dominerats av kvalitativa, naturalistiska designval.

För den undervisningsmetodiskt utvärderande forskningen har dock länge behovet av en experimentell ansats ofta betonats, det vill säga en forskningsdesign som bland annat kräver att projektledningen noggrant preciserat riktlinjerna för det pedagogiska arbetet samt kontrollerat och utvärderat effekterna av det undervisningsmetodiska agerandet inom ett representativt urval av deltagare, gärna i en jämförande studie.

Två av de tidigare nämnda avhandlingarna, Johan Häggströms och Ann-Katrin Swärds, har båda inslag av klart experimentell karaktär. Den förstnämnda är utformad som en jämförande studie och har en ingående redovisning av deltagarna och av metodarbetet i de båda grupperna. För Ann-Katrin Swärds avhandling gäller också att hon noggrant kontrollerat och dokumenterat själva klassrumsarbetet. Författaren har också utfört egna observationsserier under lång tid och fört in utfallet i en tydlig teoretisk referensram. Ingen av de 26 studierna kan dock sägas representera den experimentella forskningsmodellen i dess mer renodlade form.

Även bland de forskare som valt studier riktade mot kärnämnenas problematik framstår alltså tveksamheten inför en experimentell uppläggning som betydande. Denna tveksamhet känns i och för sig inte överraskande med tanke på den allmänna förkärleken för andra designval. Lösningen på skolans problem kan inte heller vara ett åsidosättande av kvalitativt inriktade studier av mer generell art. De får tvärtom anses utgöra grunden för en meningsfull didaktisk-pedagogisk forskning. Till detta kommer att frånvaron av strikt metodutprövande avhandlingar inte heller i sig behöver vara exempel på ett genuint ointresse från doktoranderna att bedriva klassisk forskning kring undervisningens didaktiska sida.

En högst pragmatisk tveksamhet kan ha varit vetskapen om att avancerade undervisningsmetodiska studier i allmänhet är både planeringsmässigt arbetsamma och i behov av långa undersökningsperioder. Uppgiften att gå in i en praktisk arbetssituation med många delintressenter (skolledning, lärare, elever, föräldrar) är grannlaga. Rapporteringssituationen är inte heller alltid avundsvärd. Metodfrågor är oftast starkt ideologiskt-politiskt laddade och leder lätt till hårda och svårhanterliga debatter. Har inte institutionerna gett aktivt stöd för projektval av experimentell typ kan tveksamheten vara förståelig.

Samtidigt upplever jag frånvaron av experimentellt inriktade ansatser som problematisk, om den pedagogiska forskningen på sikt skall skapa trovärdighet för sina metodutvärderande resultat. Kan inte några av dessa upplevas som byggda på förhållandevis säker empirisk grund torde inte heller avhandlingarna skapa det intresse hos konsumenterna för tankeutbyten mellan fält och forskning, som måste vara den pedagogiska vetenskapens centrala samhällsuppgift.

## SAMMANFATTANDE KOMMENTAR

Resultatet av den studie som här redovisats kan sammanfattas på följande sätt:

- Få av avhandlingarna har sitt fokus på grundskolans betygsättningsproblem. Endast ett arbete har sin empiri exklusivt förlagd till grundskolans avgångsklass.
- Inalles 26 av det totala antalet studerade avhandlingar har grundskolans utbildning i något/några av ämnena svenska, matematik och engelska som huvudtema.

För dessa arbeten gäller vidare:

- Huvuddelen av avhandlingarna rör svenskämnet. Inget arbete har engelska som specifikt forskningsområde.
- Ett fåtal arbeten är undervisningsmetodiskt orienterade och av dessa är det få som redovisat en experimentellt inriktad forskningsmetodik.

Dessa resultat har i betydande utsträckning sina motsvarigheter i mina undersökningar från 1995 och 2000. I samtliga tre framträder ett svagt intresse för studier anknutna till skolans akuta problemområden, ett svagt intresse för näranalyser av undervisningsmetodiska tillvägagångssätt och ett svagt intresse för att arbeta utifrån designer av experimentell karaktär.

Med tanke på de här aktuella genomgångarnas preliminära karaktär är det viktigt att understryka, att jag varken ser de redovisade resultaten som heltäckande eller betraktar de slutsatser jag drar som självklara. Doktorsavhandlingar är inte heller annat än en, om än viktig, del av det pedagogiska forsknings- och utvecklingsarbetet. Jag vill också gärna citera ett par avsnitt från min tidigare rapport (Eklund 2000 s 59) från år 2000.

Jag ser inget som helst värde i att undervisningsmetodiska fältstudier mer eller mindre mekaniskt skulle överta de betingelseinriktade studiernas dominerande ställning. Fältstudier, där olika förfaringssätt prövas utan att valen av metodmönster har förankring i en övergripande teoribildning, tycks sällan leda till metodisk utveckling eller förnyelse. Som bas för en ökad fokusering på undervisningsprocessen behövs betingelsestudier såväl som metodstudier, kvalitativa studier såväl som kvantitativa.

Vad jag ser som önskvärt är i stället att doktorandstudier i pedagogik i större utsträckning än nu får utgöra led i systematiskt planerade och genomförda institutionssatsningar som kopplar betingelsestudier med didaktisk relevans direkt till långsiktiga undervisningsmetodiska fältstudier.

Min sedan länge upplevda oro inför utvecklingen av svensk pedagogisk forskning har dock trots allt bekräftats av att de tidigare funna huvudmönstren tycks kvarstå i stort sett oförändrade. Om forskarsamhället i betydande grad lämnar undervisningsmetodisk analys och utprövning kommer detta enligt min uppfattning att stegvis minska den pedagogiska forskningens roll som kunskapskälla. Att avstå från undervisningsmetodiskt inriktade studier innebär, som tidigare nämnts, samtidigt att avstå från ett forskningsmönster med speciella möjligheter till kontakt, samarbete och dialog mellan forskare och praktiker. Detta kommer i sin tur att påverka känslan av samhörighet forskning-

fält. Lärarna måste uppleva att de i realiteten får föga stöd av forskningen vid utvecklingsarbetet med en av den praktiskt verkande pedagogens centralfrågor. I en sådan situation kan till och med allmänintressanta studier kring bakgrundsfaktorer och allmänna förhållningssätt uppfattas som kravlistor, som säger vad samhället kan fordra av den praktiskt arbetande pedagogen, men inte hur intentionerna skall förverkligas.

Vilken utveckling är då att förvänta? Ja, som jag tidigare sagt skulle den pessimism jag redovisade i mina föregående rapporter fortfarande kunna ses som berättigad med tanke på utfallet av den nu aktuella studien. Samtidigt upplever jag att trycket i riktning mot en mer undervisningsmetodiskt orienterad forskningspedagogik har ökat. Jag vill här nöja mig med att ge ett par citat, båda med samma källa: Generaldirektören för (dåvarande) Myndigheten för skolutveckling Pia Enochsson som enligt ett intervjureferat säger följande:

Det sker i stort sett ingen forskning som stödjer metodutvecklingen i klassrummet. ... Den forskning som bedrivs är som regel otillgänglig och presenterad på ett abstrakt sätt, plus att forskningsinnehållet inte är till nytta för lärarna i deras dagliga slit ute i klassrummen. (Metodutveckling i skolvärlden 2008)

Enochsson efterlyser i detta sammanhang öronmärkta forskningsmedel för att nå en mer allmän förändring av den beskrivna situationen. Med utgångspunkt i resultatet från ett forskningsprojekt som letts av Vetenskap i samhället, (VIS) och som visar att den utbildningsvetenskapliga forskningen har det lägsta förtroendet bland alla forskningsområden, skriver Enochsson vidare på myndighetens hemsida:

Finns det ett samband mellan låg status inom skolforskning, lärarutbildning och ytterst läraryrket? Det är allvarligt om lärare och skolledare inte i sitt dagliga värv kan känna sig trygga med att det finns en förtroendegivande forskning att luta sig mot, när olika vägar till en mer framgångsrik undervisning prövas. (Enochsson 2008)

Jag är benägen att tro att innehållet i dessa båda citat är i linje med en tveksamhet såväl bland allmänhet och lärare som bland politiker och anslagsgivare inför den pedagogiska forskningen. Därmed kvarstår också min tidigare uppfattning att problemen kring kontakterna forskning – fält här är tillräckligt centrala och tendenserna tillräckligt tydliga för att motivera en intensifierad genomlysning och prövning av den framtida färdriktningen. Lika negativt som det kan vara att ett forskningsfält helt fångas upp av uppdrag med stark betoning av praktisk, omedelbar tillämplighet, lika allvarligt kan det bli om det slutar att koppla sina grundläggande arbeten till aktuella skeenden och till studier av tillämpningens teori och praktik.

## NOT

1. Gemensam katalog för bibliotek vid de svenska universiteten och högskolorna.

## LITTERATUR

- Eklund, H. 1995: *Pedagogisk forskning under en femårsperiod. En studie av innehåll och forskningsmönster i svenska doktorsavhandlingar under åren 1988–1992*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för pedagogik och psykologi.
- Eklund, H. 2000: *Svenska doktorsavhandlingar i pedagogik åren 1993–1997. Ämnesområden och forskningsmönster*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för pedagogik och psykologi.
- Enochsson, P. 2008: *Lågt förtroende för skolforskning*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. <http://www.skolledareonline.se/pressrum/artiklar/skolforskning/> (2009.03.12)
- Metodutveckling i skolvärlden, 2008: *Östgöta*correspondenten, 2008.05.19, 6–7.

## Bilaga

## Svenska pedagogikavhandlingar åren 2005–2008 med anknytning till högstadieämnena svenska, matematik och engelska

- Bjerneby Häll, Maria (2006). *Allt har förändrats och allt är sig likt: en longitudinell studie av argument för grundskolans matematikundervisning*. (Linköping studies in education and psychology, 110 ) Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap.
- Ewald, Annette (2007). *Läskulturer: lärare, elever och litteraturläsning i grundskolans mellanår*. (Malmö studies in educational sciences, 29) Malmö: Malmö högskola, Lärarutbildningen.
- Fast, Carina (2007). *Sju barn lär sig läsa och skriva: familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*. (Uppsala studies in education, 115 ) Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Folkeryd Wiksten, Jenny (2006). *Writing with an Attitude: appraisal and student texts in the school subject of Swedish*. (Studia linguistica Upsaliensia, 5) Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Fröjd, Per (2005). *Att läsa och förstå svenska: läsförmågan hos elever i årskurs 9 i Borås 2000–2002*. (Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap, 3) Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för svenska språket.
- Gustafsson, Karin (2005). *Barns skriftspråkande: att bli en skrivande och läsande person*. (Göteborg studies in educational sciences, 227) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Häggström, Johan (2008). *Teaching systems of linear equations in Sweden and China: what is made possible to learn?* (Göteborg studies in educational sciences, 262) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Ingestad, Gunilla (2006). *Dokumenterat utanförskap: om skolbarn som inte når målen*. (Lund dissertations in sociology, 72) Lund: Lunds universitet, Sociologiska institutionen.
- Ingesson, Gunnel (2007). *Growing up with dyslexia: cognitive and psychosocial impact, and salutogenic factors*. Lund: Lund University, Department of Psychology.

- Ivarsson, Lena (2008). *Att kunna läsa innan skolstarten: läsutveckling och lärandemiljöer hos tidiga läsare*. (Akademiska avhandlingar, 87) Umeå: Umeå universitet: Pedagogiska institutionen.
- Johansson, Monica (2006). *Teaching mathematics with textbooks: a classroom and curricular perspective*. (Doctoral thesis, 2006:23) Luleå: Luleå University of Technology.
- Jonsson, Carin (2006). *Läsningens och skrivandets bilder: en analys av villkor och möjligheter för barns läs- och skrivutveckling*. (Doktorsavhandlingar i pedagogiskt arbete, 10) Umeå: Umeå universitet, Fakulteten för lärarutbildning.
- Jönsson, Karin (2007). *Litteraturarbetets möjligheter: en studie av barns läsning i årskurs F–3*. (Malmö studies in educational sciences, 33) Malmö: Malmö högskola, Lärarutbildningen.
- Klapp Lekholm, Alli (2008). *Grades and grade assignment: effects of student and school characteristics*. (Göteborg studies in educational sciences, 269) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Mossberg Schüllerqvist, Ingrid (2008). *Läsa texten eller »verkligheten»: tolkningsgemenskaper på en litteraturredaktisk bro*. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för didaktik och pedagogiskt arbete.
- Myrberg, Eva (2006). *Fristående skolor i Sverige: effekter på 9–10-åriga elevers läsförmåga*. (Göteborg studies in educational sciences, 241) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Nielsen, Cecilia (2005). *Mellan fakticitet och projekt: läs- och skrivsvårigheter och strävan att övervinna dem*. (Göteborg studies in educational sciences, 234) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Nilsson, Gunnar (2005). *Att äga pi: praxisnära studier av lärarstudenters arbete med geometrilaborationer*. (Göteborg studies in educational sciences, 228) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Norberg Brorsson, Birgitta (2007). *Man liksom bara skriver: skrivande och skrivkontexter i grundskolans år 7 och 8*. (Studier från Örebro i svenska språket, 2) Örebro: Örebro universitet.
- Riesbeck, Eva (2008). *På tal om matematik: matematiken, vardagen och den matematikdidaktiska diskursen*. (Linköping studies in behavioural science, 129) Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap och lärande.
- Schmidl, Helen (2008). *Från vildmark till grön ängel: receptionsanalyser av läsning i åttonde klass*. Göteborg: Makadam.
- Sjöberg, Gunnar (2006). *Om det inte är dyskalkyli – vad är det då? En multimetodstudie av eleven i matematikproblem ur ett longitudinellt perspektiv*. (Doktorsavhandlingar i pedagogiskt arbete, 7) Umeå: Umeå universitet.
- Swärd, Ann-Katrin (2008). *Att säkerställa skriftspråklighet genom medveten arrangering: Wittingmetodens tillämpning i några olika lärandemiljöer*. Stockholm: Stockholms universitet, Specialpedagogiska institutionen.
- Taflin, Eva (2007). *Matematikproblem i skolan: för att skapa tillfällen till lärande*. (Doctoral thesis, 39) Umeå: Umeå University, Department of Mathematics and Mathematical Statistics.
- Tinglev, Inger (2005). *Inkludering i svårigheter: tre timplanebefriade skolors svenskundervisning*. (Doktorsavhandlingar i Pedagogiskt arbete, 2) Umeå: Umeå universitet, Institutionen för barn- och ungdomspedagogik, specialpedagogik och vägledning.
- Wolff, Ulrika (2005). *Characteristics and varieties of poor readers*. (Göteborg studies in educational sciences, 233) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.